

"Mora för alla"

Mora kommuns handikappolitiska program

Thommy Fjällborg
Pia Åkerman

Antaget i KF 2006-06-19
Dnr: KF 2004/118 730

Mora kommuns handikappolitiska program ”Mora för alla”

Inledning

År 2010 skall Mora vara en kommun för alla, oavsett funktionsnedsättning.

Syftet med handikapplanen är att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning oavsett ålder delaktighet och jämlikhet grundat på FN:s standardregler, som berör alla samhällsområden.

Ett bra bemötande samt kunskaper om personer med synliga eller dolda funktionsnedsättningar och deras behov skapar grund för en bra handläggning och planering av möjligheterna till delaktighet och jämlikhet.

I bilaga 1 redovisas grundläggande behov beroende på funktionsnedsättning, till stöd för fortsatta samtal om vilka insatser som behövs.

Handikappbegreppet är miljörelaterat och därmed påverkbart.

Den fysiska miljön skall vara tillgänglig, men för delaktighet och jämlikhet skall den även vara användbar.

För att kunna ta del av samhällets utbud, stöd och service skall informationen vara tillgänglig och användbar för alla.

För att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet skall handikappaspekterna finnas med i all planering, utformning och utförande av åtgärder.

Mora kommun skall formulera sina mål kring verksamheter och åtgärder för att uppnå syftet. Genomförandet av målen måste vara förankrat i en tydlig ansvarsfördelning.

Helhetssyn och samordning ger goda förutsättningar för att det individuella stödet och insatserna uppnår en god kvalitet, men även för en bättre kommunal ekonomi.

Det åligger varje ansvarig/nämnd att anordna de aktiviteter som erfordras för att uppnå målen i programmet.

MÅLSÄTTNING FÖR PLANEN ÄR:

- att utifrån FN:s STANDARDREGLER skall inriktningsmål och delmål för planen sättas upp,
- att inriktningsmålen och målen har en tidsplan och kostnadsberäkning, som anges och följer nämnders budget,
- att varje inriktningsmål och mål kan mätas och utvärderas genom att det finns ansvariga, en tidsplan, en utförandeplan och uppföljningsrutiner,
- att handikapplanen skall vara ett stöd för kontaktpersonerna från nämnderna, utskott och styrelse samt för handikapporganisationernas representanter vid samråd/samverkan kring planering av åtgärder och vid beslut kring samhällsplanering,
- att information om planen sker vid ny mandatperiod
- att kommunens handikappkonsulent är en resurs för samtliga enheters arbete med att förverkliga planen

År 2010 är Mora en kommun för alla

då har vi ökat medvetenheten om vad det innebär att ha funktionshinder.

I Mora skall vi arbeta för att öka medvetenheten om människor med funktionsnedsättning, om deras rättigheter, behov, möjligheter och om vad de kan bidra med.

(FN:s standardregel 1)

Människor med funktionshinder har samma rättigheter och skyldigheter som andra. I Mora ska vi synliggöra och öka medvetenheten om hur det är att leva med funktionshinder.

För att nå målet 2010 skall vi

... under 2006 och 2007 informera alla anställda och förtroendevalda i kommunen i handikapplanen och FN:s standardregler.

Ansvarig : Kommunstyrelsen

... från och med 2007 aktivt medverka i genomförandet av de mål som respektive förvaltning formulerat med stöd av handikapplanen.

Ansvarig : Förvaltningschefer

... med stöd av kommunen utbildas ett antal informatörer från handikapporganisationerna för att sprida kunskap om funktionsnedsättningar och kommunens handikapplan.

Ansvarig : Handikappkonsulenten

... genom regelbundna annonsering stimulera moraborna att lämna in egna idéer och förslag till förbättringar för att göra Mora än mer tillgängligt för alla..

Ansvarig : Handikappkonsulenten

Mora kommun tar ansvar för att den vård och behandling som erbjuds i kommunal regi görs tillgänglig för människor med funktionshinder och att den kännetecknas av hög kvalitet och kompetens.

(FN:s standardregel 2)

För att nå målen 2010 skall vi

... regelbundet genomföra utbildningsinsatser riktade mot personal inom vård- och omsorg som syftar till att ge kunskap om behandlingsformer för personer med funktionsnedsättningar.

Ansvarig: Socialförvaltningen

I Mora arbetar vi för att alla personer som fått ett funktionshinder genom skada, utvecklingsstörning eller sjukdom får den form av habilitering eller rehabilitering som behövs för att kunna uppnå och behålla största möjliga funktionsförmåga och självständighet.

(FN:s standardregel 3)

För att nå målen 2010 skall vi

... inom socialnämndens verksamheter skapa förutsättningar för samordning av insatser och bistånd samt information/dialog i vårdkedjan och handläggare-/utförareorganisation, för att tillgodose den enskildes behov.

Samordning skall ske med övriga berörda nämnder.

Ansvarig, Socialförvaltningen

I Mora arbetar vi för att utvecklingen av och tillgången till stöd och service finns för personer med funktionsnedsättning. Det skall bidra till ett oberoende i det dagliga livet, men även ge förutsättningar för delaktighet och jämlikhet i samhällslivet.

(FN:s standardregel 4)

För att nå målen 2010 skall vi

... utveckla boende- och dagverksamheterna inom socialnämndens ansvarsområde med inriktning på förebyggande, rehabiliterande, friskvårdande och mental-stimulerande insatser, vilka utformas utifrån olika funktionsnedsättningar och åldersbehov.

Ansvarig: Chef vård och omsorg

... inom såväl barn- och utbildningsnämnden och socialnämndens verksamheter utarbeta individuella planer för stödet till enskild person, tillsammans med denne, som ligger till grund för insatser och uppföljning. Särskilt skall uppmärksammas insatser för elever vid byte av utbildningsstadier.

Ansvarig: Respektive områdeschef vid Barn- och utbildningsnämnden och socialförvaltningen

I Mora skall vi verka för att byggnationer och anläggningar blir tillgängliga och användbara oavsett vilka eller hur stora funktionsnedsättningar människor har. Även för tillgänglighet till olika arrangemang för både utövare och åskådare. Mora kommun skall även verka för att det finns tillgång till information och möjligheter till kommunikation inom alla verksamhetsområden för att personer med funktionsnedsättningar skall kunna vara delaktiga i samhällslivet.

(FN:s standardregel 5)

För att nå målen 2010 skall vi

... inom alla nämnders ansvarsområden bevaka att tillgänglighetsaspekterna finns med i diskussionerna inför beslut.

Ansvarig: Respektive förvaltning.

... vid beslut som rör samhällsplanering, byggnationer och arrangemang särskilt uppmärksamma tillgängligheten.

Ansvarig: Beslutande handläggare vid respektive förvaltning

... vid upphandling av allmänna kommunikationer och anpassade färdmedel sträva efter att uppnå en mer lättillgänglig kollektivtrafik så att personer med funktionsnedsättningar kan nyttja den.

Ansvarig: KS

... utforma kommunens informationsmaterial och hemsida så att det blir tillgängligt för alla personer med funktionsnedsättningar.

Alla beslut som rör kommunens medborgare skall informeras om på sådant sätt att alla oavsett funktionsnedsättning kan tillgodo göra sig det.

Ansvarig: kommunens redaktör

I Mora skall vi verka för att elever med funktionsnedsättningar skall ha möjligheter till utbildning och att utbildningen så långt möjligt integreras med ordinarie utbildning.

(FN:s standardregel 6)

För att uppnå målen 2010 skall vi

... tidigt uppmärksamma barn med funktionsnedsättning så att de får sina behov av särskilt stöd och pedagogik tillgodosedd både inom förskola och skola.

Ansvarig: Områdeschef

... om den fysiska miljön inte är tillgänglig, så långt det är möjligt anpassa den utifrån en enskild elevs behov.

Ansvarig: Områdeschef

... i skolans verksamhetsplaner tydliggöra arbetet med elever med funktionsnedsättningar.

Ansvarig: Skolchef

I Mora skall vi skapa förutsättningar för att personer med funktionsnedsättningar ska få samma möjligheter till ett avlönat arbete som andra kommuninvånare.
(FN:s standardregel 7)

För att uppnå målen 2010 skall vi

... utveckla samarbetet mellan kommunen, arbetsförmedlingen och försäkringskassan för att förbättra förutsättningarna för personer med funktionshinder att erhålla ett avlönat arbete.

Ansvarig: KS

... utveckla kommunens dagverksamheter för personer med psykiska och fysiska funktionsnedsättningar så att de är anpassade för enskildas funktionshinder.

Ansvarig: Respektive enhetschef/områdeschef

I Mora kommun skall vi verka för att personer med funktionsnedsättning har en social trygghet och en ekonomisk situation, för att kunna leva ett så normalt liv som möjligt, trots en funktionsnedsättning.
(FN:s standardregel 8)

För att uppnå målen 2010 skall vi

... under år 2006 kartlägga hur många personer med funktionsnedsättning som är kort- eller långtidsberoende av försörjningsstöd och vilka bakomliggande faktorer som omöjliggör för dessa att försörja sig själva eller bidra till sin egen försörjning. Utredningen bör ge förslag till konkreta åtgärder som kan förbättra möjligheterna till egen försörjning.

Ansvarig: IFO-chef

I Mora arbetar vi för att personer med funktionsnedsättningar skall kunna leva ett familjeliv.

(FN:s standardregel 9)

För att uppnå målen 2010 skall vi

... under 2006-2007 genomföra en kartläggning av kvalité och kvantitet i kommunens särskilda stöd till föräldrar som har funktionsnedsättningar och genomföra en studie av hur föräldrar till barn med funktionshinder upplever det stöd som kommunen ger.

Ansvarig: Berörda nämnder med KS som huvudansvarig

I Mora skall personer med funktionsnedsättningar utifrån sitt intresse och sin förmåga ha möjlighet att delta i kommunens föreningsliv, kultur- och fritidsutbud.

(FN:s standardregel 10 och 11)

För att uppnå målen 2010 skall vi

... utveckla ett kontaktnät mellan berörda nämnder, föreningslivet (inte minst handikapporganisationerna) i syfte att förbättra möjligheterna för personer med funktionshinder att delta i det utbud som finns inom Mora.

Ansvarig: Handikappkonsulenter

... genom informationsinsatser till föreningarna stärka deras ledare att i större utsträckning ge personer med funktionshinder möjlighet att delta i föreningsaktiviteter.

Ansvarig: Handikappkonsulenter

... förbättra tillgängligheten i kommunens egna lokaler, platser som används vid olika kulturutbud så att aktörer och åskådare kan ha behållning av arrangemanget oavsett funktionsnedsättning.

Ansvarig: Kulturnämnden

I Mora skall funktionshindrade ha möjlighet att utöva sin religion på samma sätt som andra invånare i kommunen.

(FN:s standardregel 12)

För att uppnå målen till 2010 skall vi

... i samverkan med olika religiösa samfund och institutioner uppmuntra att diskriminering undanröjs och att religiös verksamhet görs tillgänglig för människor med funktionsnedsättningar.

Ansvarig: Handikappkonsulenten

I Mora skall kunskap om funktionshindrade människors levnadsvillkor finnas på alla berörda nivåer och anställda skall tillgodogöra sig resultat av relevant forskning för sin verksamhetsutveckling.

(FN:s standardregel 13)

För att uppnå målen till 2010 skall vi

... via kommunens hemsida informera om aktuell forskning gällande såväl olika funktionshinder som hjälpmedel.

Ansvarig: Handikappkonsulenten

... genom regelbundet återkommande konferenser/informationsmöten i samarbete med handikapporganisationerna belysa funktionshindrades levnadsvillkor.

Ansvarig: Handikapprådet

I Mora skall alla arbeta för att planering och strategisk utveckling sker utifrån att de med funktionshinder skall kunna leva ett bra liv i Mora.

(FN:s standardregel 14)

För att uppnå målen till 2010 skall vi

... inom alla kommunens enheter konkretiserar handikappprogrammets viljeinriktning och mål i de årliga verksamhetsplanerna.

Ansvarig: Förvaltningscheferna

I Mora skall personer med funktionsnedsättningar få god kännedom om gällande lagstiftning så att de får en reell möjlighet att utöva sina mänskliga, medborgerliga och politiska rättigheter.

(FN:s standardregel 15)

För att uppnå målen till 2010 skall vi

... använda kommunens hemsida att informera om gällande lagstiftning som kan vara relevant för personer med funktionshinder. Omfattar även kommunens regelverk som är relevant.

Ansvarig: handikappkonsulenten i samarbete med redaktören

I Mora kommuns arbete med budget skall genomförandet av handikappprogrammets mål finnas med på alla nivåer.

(FN:s standardregel 16)

För att genomföra målen till 2010 skall vi

... vid fastställande av budget i såväl kort- som långsiktiga planer åtgärder för att uppfylla målen i handikappolitiska programmet finnas med på alla nivåer.

Ansvarig: Ekonomichefen

I Mora skall det finnas ett tydligt ansvar för att planera, samordna och utveckla insatserna för personer med funktionshinder inom och mellan kommunala nämnder och andra berörda instanser.

(FN:s standardregel 17)

För att uppnå målen 2010 skall vi

... utveckla samarbete mellan nämnder, landsting, andra myndigheter, organisationer och privata näringslivet vad avser insatser för personer med funktionsnedsättningar.

Ansvarig: KS

I Mora skall Handikapporganisationernas resurser tas till vara för att skapa bättre förutsättningar för de personer med funktionshinder som vistas i Mora.
(FN:s standardregel 18)

För att uppnå målen 2010 skall vi

... utveckla arbetsformerna för handikapprådet att vara ett rådgivande organ i frågor som rör personer med funktionshinder.

Ansvarig: Handikapprådet

... genom olika former av stödinsatser till handikapporganisationerna skapa förutsättningar för dem att tillvarata funktionshindrades intressen.

Ansvarig: Handikappkonsulenten

I Mora kommun skall medarbetarna vara väl förtrogna med innehållet i handikappolitiska programmet, ha tillräckliga kunskaper för att ge personer med funktionshinder det stöd och bemötande som behövs.

(FN:s standardregel 19)

För att uppnå målen 2010 skall vi

... erbjuda förtroendevalda utbildning om olika funktionshinder och om funktionshindrades behov och möjligheter.

Ansvarig: Handikappkonsulenten

... ge de anställda som arbetar med stöd till funktionshindrade den utbildning/fortbildning som arbetet kräver.

Ansvarig: respektive enhetschef

I Mora kommun skall regelbundet göras uppföljningar och utvärderingar om hur stödet till personer med funktionshinder fungerar och utvecklas.

(FN:s standardregel 20)

För att uppnå målen 2010 skall vi

... årligen följa upp och utvärdera handikapplanen i samband att nämndernas verksamheter analyseras och utvärderas. Utvärderingarna tillsänds handikapprådet för yttrande.

Ansvarig: Respektive nämnd, styrelse

I Mora strävar vi efter att samarbeta mellan nämnderna, med andra kommuner, andra myndigheter och privata näringslivet i syfte att göra Mora till en attraktiv ort för personer med funktionshinder.

(FN:s standardregel 21)

För att uppnå målen 2010 skall vi

... utveckla samarbetsformer där funktionshindrades intressen kan tillvaratas på ett relevant sätt och större möjligheter att delta i samhällslivet skapas.

Ansvarig: KS

I Mora strävar vi efter att utvecklas i internationellt samarbete för att tillgodogöra oss och bidra med kunskaper, insikter och erfarenheter om funktionshindrades levnadsvillkor.

(FN:s standardregel 22)

För att uppnå målen 2010 skall vi

... inhämta kunskaper om hur man i Moras vänorter arbetar med stöd till funktionshindrade samt utveckla fungerande kontaktnät mellan orterna och mellan handikapporganisationer.

Ansvarig: Handikappkonsulenterna och handikapprådet

Bilaga 1.

GRUNDLÄGGANDE BEHOV FÖR ETT TILLGÄNGLIGT SAMHÄLLE

Sammanställning över behov av anpassning som respektive grupp med funktionshinder har för att uppleva samhället tillgängligt-

Nedanstående funktionshinder kan vara kombinerade eller mer eller mindre uttalade. Behoven kan variera och ibland vara ett hinder mellan olika funktionshinder. Oavsett detta finns det behov, som sammanfaller och som övergripande kan tillgodoses.

SYNSKADAD / BLIND

Jämn markbeläggning, inga hinder, kontraster i material och färgsättning. Trottoarkanter för käppning. Skyltar och stolpars placering. Tydlig text eller inläst vid information. Vid skyltning upphöjd (taktil) text. Belysning. Ledsagning. Hållplatsutrop inom kollektivtrafiken.

LUNG- OCH LUFTRÖRSPROBLEM, HJÄRT- OCH KÄRLSJKDOMAR

Bra ventilation, städade lokaler, inga luftföroreningar. Närhet till service och parkeringsplatser. Hiss mellan våningsplan.

ÖVERKÄNSLIGHET FÖR OLIKA ÄMNER

Sanering av ämnen, som framkallar överkänslighet. Allmänna lokaler och utemiljöer utrustas ej med material och inventarier eller växter, som innehåller olämpliga kända ämnen. Utbud av kost.

DIABETES

Utbud av kost för diabetiker vid alla utskänkningsställen. I offentliga toaletter avställningsyta för insulinförpackning mm.

EPILEPSI

Miljön planerad utan skarpa kanter, spetsiga föremål, som kan vara en olycksrisk vid ett anfall. Ej bländande belysning.

Ledsagare, ev. assistent eller vårdare kan ibland behövas vid speciella aktiviteter.

MAG- OCH TARMSJKDOMAR

Tillgång till offentlig toalett dygnet runt med avställningsyta för stomimaterial och tillgång till handdusch. Utbud av kost.

PSYKISK SJUKDOM

Personligt stöd, boendestöd, sysselsättning/arbete. Stödboende.

DÖV HÖRSELSKADAD

Teckenspråk/skrivtolk. Hörslinga. Högtalaranläggning. Bra akustik i offentliga lokaler.

Bakgrundsljud (musik, fläktar) är i hörapparaten mycket irriterande.

Hållplatsinformation i buss och tåg.

ELÖVERKÄNSLIGA

Tillgång till elsanerad boendemiljö. Elsanerade skollokaler.

Mobiltelefonfritt i såväl ofgfentliga lokaler som allmänna kommunikationsmedel

I offentliga lokaler:

Lysrör och lågenergilampor samt dimmer undviks.

Hörslingor avstängningsbara.

RÖRELSEHINDER, VÄRK I LEDER OCH MUSKLER, YRSEL OCH BALANSSVÅRIGHETER, KÄNSELBORTFALL OCH ÖVERKÄNSLIGHET, MUSKELSPÄNNING ELLER SLAPPHET, RÖRELSEINSKRÄNKNINGAR I ARM OCH BEN, FÖRLAMNING, FÖRVÄRVADE HJÄRNSKADOR

Närhet till service, handikapptolett och handikapparkering. Utformning av grepp, handtag (material, diameter) ej tunga dörrar. Automatiska dörröppnare,. Inga nivåskillnader. Dörrbredd. Minimala lutningar. Markbeläggning jämn och hårdbelagd. Räckvidd för både sittande och stående. Yta för förflyttning med gånghjälpmedel eller rullstol och tillgänglig placering av inredning i allmänna lokaler, arbetslokaler och bostäder. Hiss mellan våningsplan.

Lekplats/skolgård tillgängligt utformat.

Kollektivtrafiken är tillgänglig och användbar.

Insatser i form av vårdare/assistans, ledsagning, avlösarservice, boende, arbete och sysselsättning.

UTVECKLINGSSTÖRNING

- oftast andra funktionshinder samtidigt -

Mycket personligt stöd, vårdare/assistans, ledsagning, avlösarservice, boende, fritid och daglig verksamhet/arbete. Boendestöd.

KOMMUNIKATIONSSTÖRNING

Teckenspråk och annan alternativ kommunikation utifrån individuella behov.

LÄS- OCH SKRIVSVÅRIGHETER

Personligt stöd, speciallärare, anpassade dataprogram, LättLästa-böcker och talböcker.

KONCENTRATIONSSVÅRIGHETER

(ex. DAMP, ADHD, miljörelaterade)

Personligt stöd, fysiska, psykiska och sociala miljöåtgärder.

SMÅ OCH MINDRE KÄNDA FUNKTIONSHINDER

Individuella behov behöver utredas. Kunskap om stöd och insatser måste samordnas för dessa grupper. Utbildning och information.